

Ερευνώντας & προστατεύοντας το περιβάλλον μας

**ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ**

Το έντυπο αυτό που κρατάς στα χέρια σου έχει στόχο να σε βοηθήσει να γνωρίσεις τον φυσικό πλούτο που σε περιβάλλει και να βρεις τρόπους να τον προστατέψεις μέσα από συλλογικές δράσεις. Ο οδηγός αυτός θα σε βοηθήσει να διερευνήσεις την Προστατεύομενη Περιοχή του Εθνικού Πάρκου της Βόρειας Πίνδου, τα δάση της και τα είδη που μένουν σε αυτά.

Καλλιστώ
περιβαλλοντική οργάνωση
για την άγρια ζωή και τη φύση

www.callisto.gr

COSMOTE

Άλλος: Μαθαίνοντας για την περιοχή έρευνας σου

Ο μύθος του ονόματος

Η Πίνδος είναι η μεγαλύτερη οροσειρά της Ελλάδας. Στην αρχαιότητα ο Πίνδος θεωρούνταν ιερό βουνό που ανήκε στο βασιλείο του βασιλιά Μακεδόνων. Ήνας από τους γιούς του Μακεδόνα ήταν ο Πίνδος ο οποίος κυνηγούσε με τα αδέλφια και τους φίλους του, στα δάση και στις ρεματιές της Πίνδου. Στα χωριά της Πίνδου εξορμούσε ένα ανθρωπόμορφο τέρας τρομοκρατώντας τους κατοίκους και καταστρέφοντας τις σοδειές και τα κοπάδια τους. Ο Πίνδος, που ήταν αγαπητός στο λαό του βασιλείου, προσπάθησε να αποκτήσει σχέσεις φιλικές με το τέρας και τελικά τα κατάφερε.

Ο Πίνδος είχε όλα τα χαρίσματα για να διαδεχθεί τον πατέρα του στη βασιλεία, κάτι που έκανε τα αδέλφια του να τον ζηλεύουν οδηγώντας τα στην απόφαση να τον σκοτώσουν. Μια μέρα στη διάρκεια του κυνηγιού των σκότωσαν και εγκατέλειψαν το σώμα του στο δάσος. Το τέρας έψαξε να τον βρει και όταν ανακάλυψε το άψυχο σώμα του τον έθαψε. Προς τιμήν του οι κάτοικοι ονόμασαν ολόκληρη την οροσειρά με το όνομα του: Πίνδος.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προστατευόμενης περιοχής

Η Πίνδος και ειδικότερα η Βόρεια Πίνδος αποτελείται από ορεινά συγκροτήματα με αλλεπάλληλες βραχώδεις κορυφές και πυκνοδασωμένες πλαγιές.

Ποια είναι η περιοχή που έρευνας;

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ

Λίγα λόγια για την προστατευόμενη περιοχή.

Τα Μαστοροχώρια αποτελούνται από τα χωριά Άγιος Κοσμάς, Λείψι, Εκκλησίες και Μέγαρο. Το όνομα τους το πήραν από τους μάστορες που ήταν εξειδικευμένοι στη μαστορική επειδή η περιοχή ήταν άγονη και δεν μπορούσε να παράγει κανείς αγροτικά προϊόντα. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των μαστόρων αυτών είναι ότι είχαν δημιουργήσει μια δική τους διάλεκτο για να επικοινωνούν μεταξύ τους και μετακινούνταν από περιοχή σε περιοχή.

Ο Σμόλικας είναι το δεύτερο ψηλότερο βουνό της Ελλάδας μετά τον Όλυμπο με υψόμετρο 2637μ. Είναι σημαντικός βιότοπος διαφόρων μεγάλων θηλαστικών όπως ο αρκούδας, ο λύκος, το αγριόγιδο, ο αγριόγατας κ.α. Κάποια από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Σμόλικα είναι τα δάση μαύρου πεύκου, οξιάς και ρόμπολου ενώ πιο ψηλά συναντά κανείς τα αλπικά λιβάδια.

Η περιοχή της Βασιλίτσας περιλαμβάνεται στο Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο Natura 2000, ένα δίκτυο προστασίας της φύσης που έχει ως στόχο τη διασφάλιση της διατήρησης των πολύτιμων και των πλέον απειλούμενων ειδών και των ενδιαίτημάτων τους. Στη Βασιλίτσα μπορεί κάποιος να δει δάσος οξιάς, μαύρης πεύκης και πολλά είδη ζώων όπως αρκούδα, λύκος κ.α. Πέρα από τις υπόλοιπες φυσικές ομορφιές της, στη Βασιλίτσα βρίσκεται και ένα από τα ομορφότερα Εθνικά Χιονοδρομικά Κέντρα της χώρας.

Ο Όρλιακας είναι ένας ιδιαίτερος ορεινός όγκος με βασικότερο χαρακτηριστικό του τα ασβεστολιθικά του βράχια που σχηματίζουν γκρεμούς, σπήλαια και φαράγγια. Μπορεί κανείς να δει μεγάλη ποικιλία δέντρων και θάμνων. Μέσα στο πλούσιο δασικό περιβάλλον βρίσκουν καταφύγιο πληθώρα θηλαστικών, πουλιών και εντόμων. Στους πρόποδες του Όρλιακα βρίσκονται ενδιαφέροντα σημεία όπως γεφύρια χωριών, φαράγγια και αρχαιολογικά ευρήματα. Αυτά μπορεί να τα συναντήσει κανείς στα χωριά Ζιάκα και Σπήλαιο.

Ο εθνικός Δρυμός της Βάλια Κάλντα ή αλλιώς η Ζεστή Κοιλάδα δημιουργήθηκε το 1966. Έχει έκταση 33.600 στρέμματα και αποτελείται από τη Βάλια Κάλντα που βρίσκεται σε υψόμετρο 1.200μ. και τις κορυφές που την αγκαλιάζουν, τη Φλέγκα (2.159μ.), τα Αυτιά (2.082μ.) και το Αβγό (2.177μ.). Από το δρυμό πηγάζουν τρία ποτάμια η Βάλια Κάλντα, η Φλέγκα και το Αρκουδόρεμα που σχηματίζουν τον ποταμό Αώο. Στα δάση του δρυμού συναντά κανείς μαύρη πεύκη, μακεδονίτικο έλατο, ρόμπολο και πλήθος ενδημικών φυτών. Πολλά είδη πουλιών βρίσκουν καταφύγιο στο δρυμό, ανάμεσα τους και 11 είδη αρπακτικών, ενώ αποτελεί και έναν από τους σημαντικότερους βιοτόπους της αρκούδας και άλλων σπάνιων θηλαστικών όπως ο βίδρα, ο λύκος, το αγριόγιδο, το ζαρκάδι και ο αγριόγατος. Στα άφθονα νερά του δρυμού ζούνε διάφορα αμφίβια όπως ο τρίτωνας, η σαλαμάνδρα και πολλά είδη βατράχου.

Έβδομος: Προστατεύοντας την περιοχή έρευνας σου

Μία από τις απειλές για την ισορροπία του δάσους είναι οι δασικές πυρκαγιές.

Όλα τα στοιχεία που διαβάσατε παραπάνω αναδεικνύουν τη σημαντικότητα της περιοχής και αποτελούν απόδειξη της ανάγκης για την προστασία της. Ένας από τους κινδύνους που διατρέχουν τα δάση της Προστατευόμενης περιοχής της Βόρειας Πίνδου, είναι αυτός της φωτιάς. Υπάρχουν τρόποι όμως να μάθουμε περισσότερα για τις δασικές πυρκαγιές και να προσπαθήσουμε να προστατεύσουμε τα δάση.

Η Ελλάδα λόγω του μεσογειακού κλίματός της (θερμά και ξηρά καλοκαίρια και χειμώνες ήπιοι και όχι πολύ βροχεροί), παρουσιάζει πολλά επεισόδια δασικών πυρκαγιών. Οι δασικές πυρκαγιές είναι ένα φυσικό φαινόμενο για αυτά τα δάση, αν όμως αυτές συνέβαιναν κάθε **120-150 χρόνια!**

Δυστυχώς, λόγω της σημαντικής ανθρώπινης επέμβασης, τα δάση μας καίγονται πολύ πιο συχνά και μάλιστα η Ελλάδα είναι μέσα στις 5 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα πιο υψηλά ποσοστά πυρκαγιών και καμένων εκτάσεων.

Ποια είναι τα αίτια πρόκλησης των δασικών πυρκαγιών

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία το 98% των δασικών πυρκαγιών προκαλούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες. Μάλιστα, 7 στις 10 πυρκαγιές προκαλούνται είτε από αμέλεια (απροσέξια), είτε από εμπρησμό. Αυτός είναι και ο κύριος λόγος που οι δασικές πυρκαγιές δεν εμφανίζονται ανά αιώνα ως ένα φυσικό φαινόμενο του μεσογειακού μας κλίματος, αλλά είναι πολύ συχνότερες και κάθε καλοκαίρι χιλιάδες στρέμματα πολύτιμων δασών μας καίγονται. Τα αίτια είναι πολλά. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια από αυτά, όπως είναι οι αλλαγές στη χρήση της γης, η οικοδόμηση και τα οικονομικά συμφέροντα, οι άναρχες χωματερές και φυσικά το ίδιο το κλίμα της χώρας.

Η καλύτερη αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών είναι η πρόληψη

Αν μία φωτιά την αντιληφθούμε όταν είναι ακόμα πολύ νωρίς, τότε θα προλάβει να επέμβει γρήγορα η πυροσβεστική χωρίς να καεί το δάσος. Θυμηθείτε: «Για να σβήσει μία φωτιά, χρειάζεται ένα ποτήρι νερό το πρώτο δευτερόλεπτο, έναν κουβά νερό το πρώτο λεπτό και ένα τόνο νερό μετά το πρώτο δεκάλεπτο» (Πώς να προφύλαχθείτε από τις Πυρκαγιές των Δασών, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων).

Περπατώ στο δάσος και...το προστατεύω. Ποιος είναι ο δικός μας ρόλος;

Να προλάβουμε ώστε να μην ανάψει φωτιά, για αυτό δεν πετάμε σκουπίδια στο δάσος, δεν αφήνουμε τους γονείς μας να πετάξουν αναμμένα τσιγάρα στο δάσος και δεν ανάβουμε φωτιές για να ψήσουμε ή να ζεσταθούμε μέσα στο δάσος. Καλό είναι να αποφεύγουμε οποιαδήποτε εργασία μπορεί να προκαλέσει φωτιά (χρήση εργαλείων που προκαλούν σπινθήρες κ.α.).

Ο ρόλος μας δεν σταματάει όμως στην πρόληψη. Όσο περπατάμε στο δάσος έχουμε τα μάτια μας ανοιχτά για να εποπτεύουμε την περιοχή στην οποία βρισκόμαστε. Για αυτό μαθάνουμε όσες περισσότερες πληροφορίες μπορούμε για το δάσος στο οποίο περπατάμε-μαθαίνουμε τις ονομασίες από τις διάφορες περιοχές ή από τα μονοπάτια, έτσι ώστε σε περίπτωση που δούμε κάποια φωτιά ή καπνό να δώσουμε σωστές οδηγίες στους πυροσβέστες. Κατά τη διάρκεια της βόλτας μας επιτηρούμε την περιοχή για πιθανές φωτιές, ενώ ενημερώνουμε και τους υπόλοιπους που περπατάνε στο δάσος για πιθανές δικές τους ενέργειες που μπορεί να γίνουν αιτία πυρκαγιάς.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση που αντιληφθούμε καπνό ή φωτιά στο δάσος καλούμε αμέσως την Πυροσβεστική στο 199, προσπαθώντας να δώσουμε όσο το δυνατόν πιο πολλές πληροφορίες σχετικά με το περιστατικό.

Πυρκαγιά σημαίνει καταστροφή. Μπορούμε όλοι να βοηθήσουμε ώστε να περιορίσουμε τις δασικές πυρκαγιές στη χώρα μας και για αυτό το λόγο: **Ενημερωνόμαστε, Σκεφτόμαστε, Συνεργαζόμαστε και Δρούμε Συλλογικά.**

Γιγάντες: Έρευνα περιοχής και ειδών που ζουν σε αυτήν

Αυτό το μέρος του εντύπου θα σε βοηθήσει να γνωρίσεις και να έρθεις σε άμεση επαφή με το φυσικό πλούτο της Προστατευόμενης περιοχής της Βόρειας Πίνδου. Μέσα από μία βόλτα στο δάσος μπορείς να παρατηρήσεις, να μυρίσεις, να ακούσεις, και να αγγίξεις τα φυτά και τους κορμούς των δέντρων, τα ίχνη των ζώων και των πουλιών που ζουν σε αυτό. Χρειάζεται να προσέχεις να μην κόψεις κάποιο άνθος και να μην καταστρέψεις οποιοδήποτε στοιχείο βρεις στο δρόμο σου. Είναι σημαντικό να έχεις στο νου σου ότι για να παρατηρήσεις όλα όσα συμβαίνουν και υπάρχουν γύρω σου χρειάζεται να μην διαταράσσεις την πουσία του δάσους. Καλό είναι να περιορίσεις τους ήχους σου και οι κινήσεις σου να είναι ήρεμες. Κοίτα γύρω προσεκτικά παντού γιατί μπορείς να βρεις χρήσιμα στοιχεία για τη συμπλήρωση του οδηγού. Τα όσα παρατηρήσεις ή ακούσεις θα έχεις την ευκαιρία να τα καταγράψεις και να τα μοιραστείς με τους φίλους, τους συμμαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς σου.

Όρα για δράση λοιπόν... Θα βρεις παρακάτω κάποια είδη χλωρίδας, πανίδας και ορνιθοπανίδας τα οποία καλείσαι να καταγράψεις αν τα συναντήσεις στη βόλτα σου στο δάσος.

Για να δούμε τι μπορείς να παρατηρήσεις και να καταγράψεις στο δάσος. Μόλις εντοπίσεις κάποιο από τα φυτά ή τα ίχνη των ζώων ή δεις κάποιο πουλί τότε σημειώνεις τα στοιχεία που σου ζητούνται. Υπάρχει στο τέλος ένα επιπλέον φύλλο για να καταγράψεις ότι δεν περιλαμβάνεται στον οδηγό.

Μέσω των παρακάτω παραδειγμάτων θα μπορέσεις να κατανοήσεις καλύτερα πως συμπληρώνεις τον οδηγό:

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Παρακάτω θα βρείτε πιθανές απαντήσεις για κάθε τύπο ερώτησης που θα συναντήσετε στον οδηγό.

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Το είδα στις 20 Μαρτίου 2013 στις 11:19 το πρωί.

Περιοχή εντοπισμού;

Το βρίκα στο δάσος έξω από το χωριό Καπουριό όπου περπατούσα στο μονοπάτι.

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Η γύρω περιοχή ήταν κατατράσυνη και φανόταν σα να είχε θρέξει τις προηγούμενες μέρες. Τα λουλούδια είχαν πολύ έντονο χρώμα, δεν είχε οκουπίδια στην περιοχή και δεν ήταν πατημένα τα λουλούδια.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Εκεί που βρίκα τα λουλούδια είχε ένα ρέμα με λίγο νερό. Ήταν κατηφορικά και πολύ κοντά στο δασικό δρόμο.

Μέγεθος:

Μέτρησα με χάρακα 3 εκατοστά ύψος και πλάτος 6 εκατοστά.

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο από εδώ;

Ήταν στεγνό το χώμα και μάλλον πέρασε το προηγούμενο βράδυ γιατί φανόταν πολύ καλά το ίχνος.

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Μάλλον έφαγκε για φαγητό αφού πο κάτω έχει πολλά οκουπίδια.

Άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία:

Στη γύρω περιοχή είχε πολλά δέντρα και είδα και άλλα ίχνη ζώων.

Τα είδη χλωρίδας που μπορείς να βρεις στα δάση της Προστατευόμενης Περιοχής της Βόρειας Πίνδου.

Κόκκινο κρινάκι

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Το συναντάμε σε υψόμετρο άνω των 600μ. σε πευκοδάση. Άλλιώς το λέμε κόκκινο κρινάκι ή και τουρκοπούλα. Είναι είδος που το συναντάμε στην Ελλάδα και στην Αλβανία.

Τουγλίτα η νότια

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Τη συναντάμε σε πλαγιές και ορεινά λιβάδια.

Καππανούδα

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Το όνομα της το πήρε από το σχήμα της, ενώ συχνά τη βρίσκουμε σε στεφάνια ανθών.

Διόσμος

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Έχει έντονη μυρωδιά και γεύση, το βότανο αυτό έχει βρει τη θέση του εδώ και αιώνες τόσο στις κουζίνες όσο και στα φαρμακεία μας.

Τοάι του βουνού

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Το τοάι του βουνού είναι γνωστό και σαν το τοάι του βοσκού ή και το σιδηροβότανο. Γνωστό για τις θεραπευτικές του ιδιότητες από την αρχαιότητα.

Βαλσαμόχορτο

Το βαλσαμόχορτο, όπως αναφέρει και το όνομα του είναι το χόρτο που θεραπεύει. Άλλιώς ονομάζεται σπαθόχορτο ή κοψιβόταν.

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Ελληνική ρίγανη

Τη συναντάμε σε πλαγιές και ορεινά λιβάδια και την χρησιμοποιούμε στη μαγειρική, ενώ έχει και θεραπευτικές ιδιότητες.

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Μαύρη Πεύκη

Φυτρώνει σε ύψος 500μ έως 1900μ. Τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να χρησιμοποιείται στη φαρμακευτική και στην κοσμητολογία (τεχνολογία καλλυντικών).

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Οξιά

Είναι ψηλό δέντρο και φτάνει μέχρι τα 35μ - 40μ. Ύψος, ενώ ο κορμός της είναι λείος. Τη βρίσκουμε σε υψόμετρο από 500 μ. μέχρι 1800μ.

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Ρόμπολο

Δέντρο αιωνόβιο που φυτρώνει από τα 1500μ. έως τα 2400μ. Το σχήμα του μοιάζει με πυραμίδα.

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Βελανιδιά

Τα δάση βελανιδιάς συνδέθηκαν από την αρχαιότητα με το θεό Δία. Τα δρυόδεντρα στην Ελλάδα αναπτύσσονται σε μεικτά ή ενιαία δάση με άλλα φυτά χαμηλής βλάστησης.

Ημ/νία & ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Σε τι κατάσταση βρισκόταν;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εντοπίστηκε;

Τα είδη πανίδας που μπορείς να βρεις στα δάση της Προστατευόμενης Περιοχής της Βόρειας Πίνδου.

Ίχνος Αρκούδας

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Η αρκούδα εμφανίστηκε πριν από 25 – 30 εκατ. χρόνια. Έχει εξαιρετικά ανεπτυγμένη ακοή και όσφροση. Το χειμώνα πέφτει σε χειμέριο λίθιθρογό. Τρώει κυρίως καρπούς, φρούτα, έντομα και μέλι.

Ίχνος Λύκου

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Είναι σαρκοφάγο θηλαστικό. Έχει ισχυρή όσφροση, δυνατή ακοή και βλέπει αρκετά καλά. Οι λύκοι επικοινωνούν μεταξύ τους ακόμα και όταν δεν τους ακούμε.

Ίχνος Αεβού

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Ίχνος Αλεπούς

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Ίχνος Σκίουρου

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

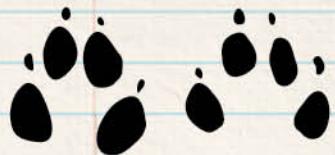
Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Το όνομα του προέρχεται από τις λέξεις σκιά και ουρά. Είναι γνωστός για τη φουντωτή ουρά. Τα βλέπουμε συχνά στα δέντρα από όπου και τρέφεται.

Ίχνος Λαγού

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Είναι τρωκτικό φυτοφάγο. Ψάχνει την τροφή του το βράδυ κυρίως μέσα σε θάμνους, σπαρτά και πέτρες ενώ του αρέσει να ροκανίζει κορμούς δέντρων.

Ίχνος Ζαρκαδιού

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

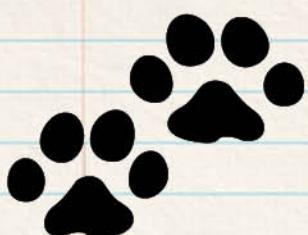
Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Είναι το μικρότερο είδος ελαφιδών. Ζει στα δάση και κινείται κυρίως κατά τη διάρκεια της πρέμας. Τα αρσενικά ζαρκάδια είναι αυτά που έχουν κέρατα.

Ίχνος Αχριόχατας

Στοιχεία καταγραφής ίχνους:

Που βρέθηκε:

Μέγεθος:

Πότε μπορεί να πέρασε το ζώο:

Γιατί μπορεί να ήρθε από εδώ το ζώο;

Άλλα στοιχεία:

Είναι στενή συγγενής της γνωστής μας γάτας όμως αυτή δεν εξημερώνεται και ζει στα δάση. Είναι χαρακτηριστική η ουρά της, παχιά και μακριά.

Τα είδη ορνιθοπανίδας που μπορείς να βρεις στα δάση της Προστατευόμενης Περιοχής της Βόρειας Πίνδου.

Φιδαετός

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Κίσσα

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Η κίσσα ζει κυρίως σε δάση αλλά τα τελευταία χρόνια επεκτείνεται σε πεδινές αλλά και κατοικημένες περιοχές. Είναι παμφάγο πουλί και ζει σε δέντρα.

Απόνι

Το απόνι έχει υπέροχο κελάδημα. Είναι καλοκαιρινός επισκέπτης σε δάσο, κήπους, ρεματιές και σε πυκνούς θάμνους.

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Καλόγερος

Τον καλόγερο μπορούμε να τον δούμε σε διάφορες περιοχές. Φωλιάζει σε τρύπες όπου χτίζει τη φωλιά του.

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Πρασινοτοκλιτάρα

Η πρασινοτοκλιτάρα είναι ειδικευμένη να σκαρφαλώνει σε δέντρα και να σκάβει τρύπες με το ράμφος της για να ξετρυπώσει ξυλοφάγα έντομα.

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Χαλκοκουρούνα

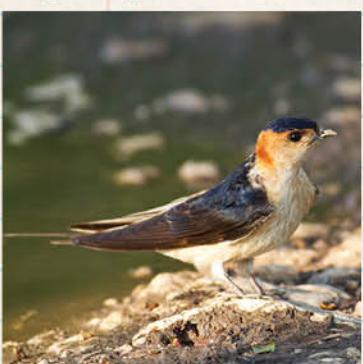
Η χαλκοκουρούνα ζει τόσο στα δάση όσο και σε ανοιχτές περιοχές και καλλιέργειες. Φωλιάζει σε κουφάλες δέντρων και τρύπες παλιών κτιρίων, ενώ τρέφεται με έντομα.

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Μιλτοχελίδονο

Το μιλτοχελίδονο φωλιάζει στα βράχια και τα χαλάσματα που βρίσκονται σε μεγάλα υψόμετρα. Χαρακτηριστική είναι η σήραγγα εισόδου στη φωλιά του.

Ημερομηνία και ώρα εντοπισμού;

Περιοχή εντοπισμού;

Άλλα στοιχεία:

Αντί επιλόγου

Ελπίζουμε να το διασκέδασες και μέσα από αυτόν τον οδηγό να έμαθες κάποια πράγματα για το δάσος και τα όσα ζουν σε αυτό. Τώρα που γνωρίζεις μπορείς να φροντίσεις και να προστατεύσεις αυτό το σημαντικό οικοσύστημα από όλους τους κινδύνους για τους οποίους ευθύνεται κυρίως ο άνθρωπος όπως η πυρκαϊά, η παράνομη υλοτομία και άλλου είδους βλαβερές ανθρώπινες παρεμβάσεις.

Κράτησε αυτό τον οδηγό για να τον χρησιμοποιήσεις και στις μελλοντικές σου βόλτες στο δάσος. Δεν περιλαμβάνει όλα τα είδη που μπορεί να συναντήσει κάποιος στα δάση της Προστατευόμενης Περιοχής της Βόρειας Πίνδου. Για αυτό και αν θέλεις να μάθεις περισσότερα για αυτό μπορείς να ψάξεις και άλλες πληροφορίες στις παρακάτω πηγές που σου προτείνουμε:

Βιβλία και εργασίες:

- **Σφήκας Γ.** (1998),
Δέντρα και θάμνοι της Ελλάδας.
Αθήνα: Ευσταθιάδης.
- **Παπαϊωάννου Χ.** (2001),
Προστατευόμενη περιοχή Βόρειας Πίνδου.
Ιωάννινα: Ήπειρος Α.Ε. Αναπτυξιακή Εταιρία.
- **Mullarney K. et al** (2007),
Τα πουλιά της Ελλάδας, της Κύπρου και της Ευρώπης.
Αθήνα: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία.
- **Νιτσιάκος Β.** (1995),
Οι ορεινές κοινότητες της Βόρειας Πίνδου. Στον απόχο της μακράς διάρκειας.
Αθήνα: Πλέθρον.
- **Κοινή Υπουργική Απόφαση 23069/2005.**
Χαρακτηρισμός της χερσαίας περιοχής των ορεινών όγκων της Βόρειας Πίνδου ως Εθνικού Πάρκου, καθορισμός ζωνών προστασίας και καθορισμός χησεών, όρων και περιορισμών δόμησης.
- **Regato P. & Κορακάκη Ε.** (2010),
Τα Μεσογειακά Δάση απέναντι στην παγκόσμια κλιματική αλλαγή.
Αθήνα: WWF Ελλάς.
- **Αθανασοπούλου Χ. και άλλοι** (2009),
Οδηγός για το Περιβάλλον. Νομικός Οδηγός.
Αθήνα: Συνήγορος του πολίτη και WWF Ελλάς.
- **Ξανθόπουλος Γ.** (2009),
Οδηγός για το Περιβάλλον. Δασοπροστασία και δασοπυρόσβεση. Αθήνα: WWF Ελλάς.
- **Γκόφας Α.** (2001),
Εγχειρίδιο δασοπροστασίας.
Θεσσαλονίκη: Γιαχούδη.
- **Καράβελλας Δ., Κατσαδωράκης Γ. Και άλλοι** (2003),
Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών Οδηγός Ορθής Πρακτικής.
Αθήνα: WWF Ελλάς.

- **Λεγάκης Α. και Μαραγκού Π.** (επιμ. Εκδ. 2009),
Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας.
Αθήνα: Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία.

- **Λεγάκης Α., Τζαννετάτου-Πολυμένη Ρ. Μ. και Σωτηρόπουλος Κ.** (2010),
Η πανίδα της Ελλάδας.
Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Ζωολογίας.

- **Ηλιόπουλος Γ.** (2008),
Ο λύκος. Βιολογία – Οικολογία. Ελλάδα – Κόσμος.
Θεσσαλονίκη: ΚΑΛΛΙΣΤΩ.

- **Μερτζάνης Γ.** (2008),
Η καφέ αρκούδα στην Ελλάδα.
Θεσσαλονίκη: ΚΑΛΛΙΣΤΩ.

- **Φερέτι Τζ. και Φοντανέτο Κλ.** (2008),
Ο λύκος και τα ζώα του δάσους.
Αθήνα: ΣΚΑΪ.

Ιστοσελίδες:

Βόρεια Πίνδος το στολίδι της Ελλάδας. Εθνικό Πάρκο:
<http://www.callisto.gr/pindos.php>.

Pindos Grevena:
http://www.pindoslife.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=20&lang/el.

Εξερευνώντας το βιότοπο της αρκούδας:
<http://www.pindoslife.gr/images/stories/Viotopos-Loader.swf>.

Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου:
<http://www.pindosnationalpark.gr/>.

Προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα:
http://www.ekby.gr/ekby/el/PP_main_el.html.

Η καλύτερη προστασία είναι η πρόληψη:
<http://www.callisto.gr/entypa.php>.

Η πανίδα των ελληνικών δασών:
<http://kpe-kastor.kas.sch.gr/dasos/b10/fauna.htm>.

Ελληνικά είδη άγριας πανίδας και αυτοφυούς χλωρίδας της Διεθνούς Σύμβασης CITES:
<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=596&language=en-US>.

Τα θηλαστικά της Ελλάδας, Η αλεπού:
http://www.panida.gr/site/2011/03/15/_θηλαστικά-της-ελλάδας/.

Αρκούδα, η άλλη διάσταση του δάσους:
<http://www.callisto.gr/arkouda.php>.

Λύκος ζει ανάμεσα μας:
<http://www.callisto.gr/lykos.php>.

Κείμενα: Έφη Γελαστοπούλου
Υπεύθυνη Εθελοντικών Προγραμμάτων - Καλλιστώ
Επιμέλεια Υλικού: Ηλιάνο Μπουσάκη
Υπεύθυνη Επικοινωνίας - Καλλιστώ & Θάνος Τράγος-Βιολόγος, Μέλος Ομάδας Πεδίου Καλλιστώ
Φωτογραφίες: Έφη Γελαστοπούλου, Α.Γ. και υλικό από εθελοντές των προγραμμάτων
δασοπροστασίας της Βόρειας Πίνδου.
Χάρτες: «Εξερευνώντας τον βιότοπο της καφέ αρκούδας», πλεκτρονική εφαρμογή
περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (LIFE Πίνδος/Τρεβενα- LIFE07/NAT/GR/ 000291)
- www.pindoslife.gr
Σχεδιασμός Εντύπου: Point Blank

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Λίγα λόγια για τους χορηγούς μας

Ο ΟΤΕ και η COSMOTE υποστηρίζουν κάθε καλοκαίρι τα προγράμματα εθελοντικής δασοπροστασίας της ΚΑΛΛΙΣΤΩΣ τόσο στο περιαστικό δάσος του Σέιχ Σου όσο και στη Βάλια Κάλντα. Στο πλαίσιο της εταιρικής τους υπευθυνότητας και υιοθετώντας τα σχέδια της ΚΑΛΛΙΣΤΩΣ για αποτελεσματική προστασία των δασών, συμμετέχουν ενεργά όχι μόνο στην προστασία από τις φωτιές αλλά και στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες της οργάνωσης με σκοπό την γνωριμία των παιδιών με το δάσος και τα είδη χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενεί.

Μητροπόλεως 123, Τ.Κ.: 546 21, Θεσσαλονίκη,
Τηλ: 2310252530, Fax: 2310272190, info@callisto.gr,
www.callisto.gr